

Sygn. akt I C 482/21 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2022 roku

Sąd Rejonowy w Dębicy Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Grzegorz Barnak

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2022 roku w Dębicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko A. P.

o zapłatę

oddala powództwo w całości;

kosztami postępowania w postaci opłaty sądowej od pozwu w kwocie 400,00 zł (słownie: czterysta złotych) obciąża powoda (...) S.A. z siedzibą w W..

Sygn. akt I C 482/21

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł przeciwko A. P. o zasądzenie kwoty 4.648,71 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 7 lipca 2021 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

Pozwana A. P. nie złożyła w wyznaczonym terminie odpowiedzi na pozew, pomimo prawidłowego doręczenia korespondencji sądowej, stąd też wyrok na zasadzie art. 339 k.p.c. ma charakter zaoczny.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 października 2019 r. (...) S.A. z siedzibą w B. (pożyczkodawca) zawarł z A. P. (pożyczkobiorcą) umowę pożyczki gotówkowej, na podstawie której udzielono pozwanemu pożyczki w kwocie 4.000,00 zł na okres 36 miesięcy. Strony przewidziały, że pożyczka jest oprocentowana według stałej stopy procentowej w wysokości 9,92% w skali roku (odsetki umowne) oraz że z tytułu udzielenia pożyczki pożyczkobiorca zobowiązany będzie do uiszczania na rzecz dającego pożyczkę następujących należności:

opłaty przygotowawczej w wysokości 129,00 zł,

wynagrodzenia prowizyjnego w kwocie 3.071,00 zł,

wynagrodzenia z tytułu przyznania dodatkowych uprawnień w ramach (...) w kwocie 800,00 zł

Umowa została przygotowana w formie gotowego formularza – wzoru stanowiącego wydruk zawierający wpisane wszystkie jej postanowienia, przy czym jedyną zmienną wprowadzoną w formularzu w związku zawieraniem umowy z pozwanym było wpisanie przez powoda określonych kwot wyliczonych od faktycznie przyznanej pożyczki.

W pkt 1.5 jako całkowity koszt pożyczki wskazano kwotę 5.288,00 zł.

Strony umówiły się, że pożyczka i odsetki zostaną spłacone w 36 miesięcznych ratach. Wysokość raty miała wynosić 258,00 zł, płatnych według harmonogramu spłat zawartego w załączniku nr 1 do umowy. Raty miały być uiszczane do trzeciego dnia każdego kolejnego miesiąca, począwszy od 23 grudnia 2019 r. do 3 listopada 2019 r.

(dowód: umowa pożyczki gotówkowej nr (...) wraz z załącznikami – k. 22-30; potwierdzenie wykonania operacji z dnia 25 października 2019 r. – k. 63)

Jako zabezpieczenie umowy pożyczki nr (...) z dnia 24 października 2019r. pozwana A. P. wystawiła i przekazała powodowi (...) S.A. w B. jeden weksel własny in blanco „nie na zlecenie” na zabezpieczenie zwrotu pożyczki, który powód mógł wypełnić zgodnie z deklaracją wekslową.

Deklaracja wekslowa stanowiła między innymi, że w przypadku opóźnienia w płatności kwoty równej wartości jednej raty przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

Zgodnie z treścią deklaracji wekslowej pożyczkobiorca upoważnił pożyczkodawcę do wypełnienia weksla poprzez wpisanie domicyliatu i wypełnienie weksla na sumę odpowiadającą jego zadłużeniu wobec pożyczkodawcy wynikającemu z umowy pożyczki.

(bezsporne, a nadto dowód: weksel własny in blanco z dnia 24 października 2019 r. – k. 6; deklaracja wekslowa – k. 8)

Pozwana A. P. nie przestrzegła ustalonych terminów wpłat. Na poczet umowy pożyczki nr (...) przed wytoczeniem powództwa uiściła łącznie kwotę 4.653,00 zł.

(bezsporne, a nadto dowód: Zakładka P. dla umowy (...) – k. 64)

Pismem z dnia 7 czerwca 2021 roku (...) S.A. z siedzibą w B. wypowiedział umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Przedmiotowym pismem jednocześnie zawiadomiono pozwaną o wypełnieniu weksla in blanco oraz wezwano do jego wykupu. Dług A. P. na dzień sporządzenia przedmiotowego pisma wynosił 4.908,71 zł i obejmował kwotę niespłaconej pożyczki 4.895,00 zł oraz umowne odsetki z tytułu spłaty rat w terminie za każdy dzień zwłoki 13,71 zł.

(dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla – k. 7)

Stan faktyczny został ustalony w oparciu o zgodne twierdzenia stron i przedłożone przez stronę powodową dokumenty, które w ocenie Sądu nie budziły również żadnych wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się bezzasadne.

Sąd, zgodnie z treścią z art. 339 § 2 k.p.c., co do zasady przyjął za prawdziwe twierdzenia powoda o faktach zawarte w pozwie. Nie ulegało jednak wątpliwości, że wystawcą weksla własnego był konsument, a weksel zabezpieczał spłatę wierzytelności z umowy o kredyt konsumencki.

Przyjmując za prawdziwe zawarte w pozwie twierdzenia o faktach, sąd obowiązany był ocenić z urzędu treść postanowień deklaracji wekslowej i umowy pożyczki z perspektywy art. 385¹ § 1 k.c., do czego obowiązywało go orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, bez względu na okoliczność, że wyrok w sprawie był zaoczny, jak również bez względu na okoliczność, że powód dochodził roszczenia z weksla, wskazując, że zabezpieczał on jedynie umowę pożyczki zawartą z konsumentem.

Stosując się do powyższego, Sąd zobowiązał powoda do przedstawienia umowy pożyczki, której spłata została zabezpieczona załączonym do pozwu wekslem. Naliczone w umowie dodatkowe koszty budzą poważne wątpliwości

w świetle przepisów o zobowiązaniach umownych i ochronie konsumenta przed niedozwolonymi klauzulami umownymi. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przedłożonej umowy wynika, że na całkowity koszt kredytu składa się oprócz kapitału i odsetek, także opłata przygotowawcza, wynagrodzenie prowizyjne oraz koszty usługi (...) stanowiące 100% wartości udzielonej pożyczki. Jej przedmiotem była pożyczka w wysokości 4.000,00 zł, a łączny koszt opłaty przygotowawczej (129,00 zł), wynagrodzenia prowizyjnego (3.071,00 zł) oraz koszt usługi (...) wyniósł również 4.000,00 zł.

Nie budzi wątpliwości, że postanowienia umowne dotyczące opłat dodatkowych nie dotyczyło głównych świadczeń stron. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004 r. (I CK 635/03) pojęcie "głównych świadczeń stron" należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy.

Ostatecznie kwestię tę częściowo przesądził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2021 r. wskazując, że wynagrodzenie prowizyjne (prowizja), stanowiące wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki, przewidziane w umowie pożyczki, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1083 z późn. zm.), nie jest świadczeniem głównym w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Nadto Sąd Najwyższy w cytowanej uchwale wskazał, iż okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, nie wyłącza oceny, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.) (Uchwała SN z 27 października 2021 r., III CZP 43/20, LEX nr 3246823).

Podzielając w całości powyższą uchwałę, Sąd w niniejszym składzie uznał, że opłata z tytułu wynagrodzenia prowizyjnego z całą pewnością nie należy do istoty umowy pożyczki. W końcu nie może podlegać również dyskusji, że postanowienie umowne dotyczące tego kosztu nie zostało indywidualnie uzgodnione ze stroną pozwaną. Jest ono częścią standardowej umowy, którą strona powodowa stosuje do wszystkich klientów. Nie podlega ono negocjacji z uwagi choćby na sposób zawierania umowy. Opłata ta od razu jest potrącana z całkowitej kwoty pożyczki w dniu zawarcia umowy. Powód w umowie nie wskazał w jaki sposób została wyliczona prowizja, jest ona podana kwotowo, bez wskazania składników i wyliczenia na co składa się na całkowity koszt tej opłaty. Zastrzeżenie umowne na niekorzyść klienta w postaci prowizji w wysokości 3.071,00 zł i bez jakiegokolwiek związku z rzeczywistymi kosztami pożyczki rażąco narusza interes konsumenta i dobre obyczaje.

Dodatkowa opłata, tj. wskazana powyżej prowizja, jest oderwana od rzeczywistych kosztów czynności i ma w ocenie Sądu stanowić jedynie dodatkowe źródło dochodu pożyczkodawcy (wskazuje na to jej wysokość). Została ustalona w wysokości rażąco wysokiej, stanowiącej około 77 % udostępnionego kapitału pożyczki. Sąd uznaje to postanowienie umowne za regulujące obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający jego interesy. Zdaniem Sądu ustanowienie prowizji w sposób jak to zrobiono w niniejszej sprawie służy obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych.

Do analogicznego wniosku Sąd doszedł w przypadku wygórowanego wynagrodzenia za usługę świadczoną w ramach tzw. wynagrodzenia z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy (...). Należność z tego tytułu jest nieproporcjonalna do potencjalnej usługi oferowanej przez pożyczkodawcę, a nawet w przypadku skorzystania z tej usługi, klient i tak musiałby spłacić całą pożyczkę. Opisana usługa nie była więc ekwiwalentna do wskazanego wynagrodzenia.

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie strona powodowa nadmiernie zawyżyła również opłatę przygotowawczą, traktując ją jako dodatkowe źródło łatwego zarobkowania. Należy podkreślić, że powód wbrew dyspozycji art. 6 k.c. nie wykazał, że wspomniana opłata przygotowawcza jest uzasadniona.

Reasumując, po zastosowaniu art. 385¹ § 1 k.c., należało stwierdzić, że brak było podstaw do wypełnienia weksla. Zobowiązanie z umowy pożyczki numer (...), zabezpieczającej weksel, wygasło wskutek spłaty pożyczki w całości. Dlatego powództwo podlegało oddaleniu.

W myśl zasady odpowiedzialności stron za wynik procesu, z uwagi na całkowitą przegraną powoda, to na nim spoczywał ciężar pokrycia poniesionych w związku z zainicjowaniem sprawy kosztów procesu.